

כ"ב תמוז, תשע"ח 05/07/2018

סומן : כ-17-15743

לכבוד

ד"ר יובל שטייניץ
שר האנרגיה
משרד האנרגיה

מר אלי גרונר
מנכ"ל משרד רה"מ
משרד רה"מ

נכבדיי שלום רב,

הנדון: העדר דוח RIA ברפורמה בשוק האגירה במשק החשמל

סימוכין : פנייתנו לשר האנרגיה מיום 23.6.18

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל ופורום קהלת, הרינו לפנות אליכם כדלקמן:

1. פנייה זו נערכת בהמשך למכתבנו מיום 23.6.18 אודות הפגמים שנפלו בתהליך קבלת רפורמת החשמל, ובפרט קביעת ההסכם הקיבוצי עם עובדי חברת חשמל כעקרון מדיניות תוך חריגה מהסמכות שהוקנתה לשר האנרגיה בסעיף 57א לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 והעדר השימוע הציבורי.
2. החלטת ממשלה מס' 2118 "הפחתת הנטל הרגולטורי" מיום 14.9.2014 קובעת כי בקביעת רגולציה חדשה מחויב כל רגולטור בפרסום "דוח להערכת השפעות רגולציה", וזאת "בקשר לכל הצעת חוק ממשלתית עם פרסום תזכיר החוק". עריכת הדוח מחייבת את הרגולטור בהערכת השפעות הרגולציה בהתאם למתודולוגיה סדורה ומחייבת (RIA).
3. ואולם, ביום 11.6.2018 פורסם תזכיר החוק "תזכיר חוק משק החשמל (תיקון מס' __)(רפורמה במשק החשמל), התשע"ח-2018". התזכיר כולל ערב רב של הוראות ושינויים רגולטוריים במשק החשמל, אך לא פורסם בצדו כל דוח RIA כמתחייב.
4. גם אם חלק מהוראות התזכיר פטורות מחובת RIA למשל בנוגע לשוק ההולכה או החלוקה שעה שמדובר ברגולציות שעניינן תחרות החלות על שוק בו פועל שחקן יחיד, חברת החשמל, המחזיק במעל 65% מהשוק – החלק בתזכיר החוק שקובע רגולציה חדשה בנוגע לשוק האגירה במשק החשמל אינו פטור מחובת ה-RIA.
5. חוק משק החשמל הנוכחי אינו מסדיר את פעילות האגירה במשק החשמל. הצורך באגירה עלה בעיקר בשנים האחרונות לאור התפתחותן של אנרגיות מתחדשות במשק החשמל

הישראלי וכניסתן לשוק במסגרת מקטע הייצור. חשיבות פעילות האגירה ברורה כעת לכל, כיוון שהיא מאפשרת שמירת החשמל המיוצר בהווה בשעות מסוימות, למשל בשעות האור, כך שיהיה ניתן להזרים אותו לרשת בעתיד בשעות אחרות, למשל בשעות הלילה.

6. עובדה זו הינה כמובן קריטית למקטע הייצור, ועל כן, במסגרת התזכיר לחוק הוכנסה לראשונה לחוק משק החשמל הגדרת פעילות האגירה ונעשה ניסיון להסדרתה. סעיף ההגדרות להצעת החוק, סעיף 2, מגדיר את המונח "אגירה" ואת המונח "רישיון אגירה" וכן מוסיף את המילה "אגירה" להגדרת "פעילות" בחוק. משמע שכל פעולת אגירה לא תוכל להתבצע ללא רישיון.

7. ההצעה לתיקון סעיף 3(ב) לחוק מעניקה לרשות סמכות לקבוע את היקף פעילות האגירה שניתן לבצע גם ללא רישיון, זאת באופן שצרכנים או יצרנים יוכלו לעסוק בפעילות אגירה באופן חופשי ללא חובה לקבל רישיון. כך, יוכלו לאגור את החשמל שצרכו או ייצרו ולעשות בו שימוש בעתיד, באופן שיהיה הכי כלכלי להם.

8. אולם, התזכיר מציע להוסיף את סעיף 4(ב1)4 לפיו ניתן להעניק היתר לרישיון אגירה לבעל רישיון אחר. המשמעות היא – חברת החשמל תוכל לקבל רישיונות אגירה ולרכז את הפעילות על גבי רשתות ההולכה והחלוקה. ניתן להבין זאת גם מהתיקון המוצע בסעיף 19(א2) ו-19(א3) המתיר לבעלי רישיונות חלוקה והולכה לכלול מתקני אגירה במסגרת תכנית הפיתוח של הרשתות. משמעות התיקון הוא מתן שליטה מרכזית על הקמת מתקני האגירה לבעלי רישיונות ההולכה והחלוקה, כלומר, חברת החשמל. תיקון זה מגלם בחובו פגיעה קשה וחמורה בתחרות בשוק זה.

9. נבקש לחדד – שוק האגירה הוא שוק חדש לחלוטין. ככל הידוע לנו, כיום אין אף שחקן שפועל בשוק זה ומבצע פעילות אגירה משמעותית, ובוודאי שאין כל שחקן יחיד או עד שלושה שחקנים דומיננטיים הפועלים יחדיו ומחזיקים במעל 65% בו. תזכיר החוק מסדיר לראשונה שוק בראשיתי זה והופך אותו משוק פתוח, לשוק מונופוליסטי המצוי כולו בידי חברת החשמל.

10. תהליך ה-RIA נוצר בדיוק על מנת להתמודד ולמנוע רנטות מונופוליסטיות מעין אלו אשר נוצרות כאשר גופים מפקחים שובים את הרגולטורים וגורמים להם לקבל רגולציה אשר מיטיבה עימם וחוסמת את מתחריהם. ובענייננו, תזכיר החוק קובע רגולציה חדשה המעניקה רנטה מונופוליסטית לחברת החשמל אשר זוכה במונופול מוחלט על שוק האגירה שעד היום לא הוסדר והיה פתוח לכל.

11. נודה לתגובתכם הדחופה לאור העובדה שתזכיר החוק צפוי לעלות לדיונים בכנסת כבר במהלך השבוע הבא.

בברכה,

נילי אבן-חן, עו"ד

מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר
התנועה לאיכות השלטון

סמנכ"ל

פורום קהלת

העתק :

סמנכ"ל ממשל וחברה במשרד רה"מ, מר אורן כהן
מנהל תחום בכיר טיוב רגולציה במשרד רה"מ, מר עמיחי פישר
מנהל תחום רגולציה במשרד האנרגיה, מר יואב טייטלבוים
היועץ המשפטי לממשלה, מר אביחי מנדלבלט
מזכיר הממשלה, צחי ברוורמן
הממונה על ההגבלים העסקיים, גבי מיכל הלפרין